

Haarlem

Reageren
antwoord@haarlem.nl

Meer informatie
www.haarlem.nl

Vragen
023 – 511 51 15

Gemeente Haarlem • Concerncontrol

Onderzoek Afvalstoffenheffing

Inhoud

Inleiding	3
Onderzoeksopdrachten	4
Onderzoeksmethode	4
Benchmark m.b.v. VNG-model	5
Benchmark Huishoudelijk Afval NVRD	5
Bijdragen aan het onderzoek	6
Uitwerking Onderzoeksopdracht 1	7
Uitkomst benchmark VNG model met vergelijkbare gemeenten	7
Inzicht kostenverschillen huisvuilinzameling en verwerking	8
Kosten afwijking inzameling	8
Opbrengsten verwerking	11
Verwerkingslasten	11
Kosten Handhaving	13
Kosten BTW	13
Uitwerking Onderzoeksopdracht 2	14
Uitwerking Onderzoeksopdracht 3	15
Uitwerking Onderzoeksopdracht 4	17
Resultaten afvalscheiding NVRD benchmark 2014	17
Trend ontwikkeling vuilaanbod 2010-2014	20
Samenvatting	21
Onderzoeksopdrachten	21
Conclusies	21
Bijlagen	24
Leeuwarden	24
Amersfoort	25
Zoetermeer	26
Zwolle	27
Tilburg	28
Alkmaar	29

INLEIDING

Aanleiding Coelo-rapport, ontwikkeling 2011-2016

Startpunt van het onderzoek vormt het Coelo-rapport 2015. Uit dit rapport blijkt dat Haarlem is gestegen naar de 3e plaats op de ranglijst van de woonlasten¹. Oorzaak van de bovengemiddelde stijging van de woonlasten (€ 80) in die periode voor het grootste deel is toe te wijzen aan de afvalstoffenheffing (€ 43). Inmiddels zijn de resultaten van het Coelo-rapport 2016 bekend en deze resultaten zijn in onderstaande tabel verwerkt.

Woonlasten model Coelo	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ASH						
ASH gemiddeld	282	286	291	281	286	283
ASH Haarlem	307	313	336	332	354	337
verschil Haarlem en gemiddeld	25	27	45	51	68	54
Stijging gem. t.o.v. vorig jaar	0,30%	1,42%	1,75%	-3,44%	1,78%	-1,05%
Stijging Haarlem t.o.v. vorig jaar	0,00%	1,95%	7,35%	-1,19%	6,63%	-4,80%
Totaal woonlasten						
gemiddeld	644	658	672	664	678	679
Haarlem	663	696	736	750	777	762
verschil Haarlem en gemiddeld	19	38	64	86	99	83
Stijging gem. t.o.v. vorig jaar	1,39%	2,17%	2,13%	-1,19%	2,11%	0,15%
Stijging Haarlem t.o.v. vorig jaar	1,80%	4,98%	5,75%	1,90%	3,60%	-1,93%
ranking Haarlem	18	12	10	7	3	6

Opvallende stijgingen in het tarief afvalstoffenheffing voor Haarlem vinden plaats in 2013 en 2015. In 2013 is de BTW verhoging van 19% naar 21% verwerkt, is een negatieve voorziening weggewerkt en is de afvalstoffenheffing meer kostendekkend gemaakt. De significante stijging in 2015 is voornamelijk veroorzaakt door een extra heffing op de verbrandingstarieven en een getroffen voorziening t.a.v. de Attero-claim. Deze laatste claim is vervallen en zorgt in 2016 voor de tariefdaling. Het tarief 2016 is daarmee bijna weer terug op het niveau van 2013.

De hoogte van de afvalstoffenheffing wordt bepaald door de kosten van de huisvuilinzameling en verwerking te vermenigvuldigen met het percentage kostendekkendheid (maximaal 100%). Heeft een gemeente lage kosten maar een hoog percentage kostendekkendheid dan kan het tarief toch hoger zijn dan een gemeente met hoge kosten en een laagpercentage kostendekkendheid. Een gemeente heeft ook beleidsvrijheid in het toerekenen van kosten. Gemeenten kunnen er voor kiezen in meer of mindere mate de kosten voor straatreiniging, beleid, communicatie, handhaving, perceptiekosten, BTW en kwijschelding toe te rekenen. Een hoge Coelo-ranking (hogere woonlasten) houdt dus niet per definitie

¹ Coelo presenteert de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden

in dat het gemeentelijk kostenniveau ook lager is. In dit onderzoek naar de kosten van de afvalstoffenheffing wordt daarmee rekening gehouden.

Een onderzoek naar de stijging van de afvalstoffenheffing heeft daarmee 2 invalshoeken:

1. De toegerekende kosten van huisvuilinzameling en verwerking
2. Het gehanteerde percentage kostendeckendheid (Haarlem 100%) en de verdeling van de kosten aan eenpersoons en meerpersoonshuishouden.

Vanuit onder andere die invalshoeken zijn de volgende 5 onderzoeksoopdrachten geformuleerd:

Onderzoeksoopdrachten

1. Geef inzicht in de kostenverschillen huisvuilinzameling en verwerking t.o.v. vergelijkbare gemeenten en benoem de oorzaken van deze verschillen
2. Geef inzicht in de gehanteerde percentages kostendeckendheid (Haarlem 100%)
3. Geef inzicht in en beoordeel de bestaande verdeling van de kosten aan eenpersoons en meerpersoonshuishouden.
4. Geef inzicht in de mate van afvalscheiding t.o.v. vergelijkbare gemeenten en benoem de oorzaken van deze verschillen.
5. Benoem maatregelen die de hoogte van de afvalstoffenheffing kunnen beperken.

Onderzoeksmethode

In het Coelo-rapport vergelijkt de gemeente zich met alle grote gemeenten. Voor het onderzoek afvalstoffenheffing is gebruik gemaakt van een vergelijking met grote gemeenten die qua structuur op Haarlem lijken Dit zijn 100.000 plus gemeenten met hoogbouw klasse B (30% t/m 49% hoogbouw)

Reden voor dit selectie criterium is dat vergelijking met gemeenten die eenzelfde structuur hebben een betere vergelijking mogelijk maakt. Structuur bepaalt in grote mate het kostenniveau van de inzameling. Gemeenten met veel hoogbouw hebben bijvoorbeeld verzamelcontainers nodig, terwijl gemeenten met alleen laagbouw kunnen volstaan met minicontainers. Bovendien kunnen de uitkomsten van de vergelijking beter vertaald worden naar concrete maatregelen (beleidskeuzen en bedrijfsvoering huisvuilinzameling) die de gemeente kan treffen.

De vergelijking met de andere gemeenten wordt gemaakt met behulp van 2 benchmarkmodellen .

1. Het VNG-model kostenonderbouwing afvalstoffenheffing
2. Nederlandse Vereniging Afval- en Reinigingsdiensten (NVRD) model

Het gebruik van het benchmark instrument heeft als doel om te achterhalen welke significante verschillen met vergelijkbare gemeenten er zijn en vervolgens naar aanleiding van die verschillen vragen te kunnen stellen naar de dieper liggende oorzaken. Benchmark alleen is niet voldoende. Op de onderdelen die significant afwijken moet ook onder water gekeken worden.

Het kostenniveau van de gemeenten wordt in beide benchmarks gerelateerd aan het aantal huishoudens dat is aangesloten op de afvalstoffenheffing, inclusief

huishoudens die recht hebben op kwijtschelding. Voor deze huishoudens maakt de gemeente kosten dus is het logisch om het kostenniveau ook te relateren aan de kwijtgescholden huishoudens. Dit aantal wordt jaarlijks bepaald in de Haarlemse belastingvoorstellen.

Leegstand en van afvalstoffenheffing vrijgestelde objecten en huishoudens maken daar geen onderdeel van uit, omdat er geen huishoudelijk afval wordt ingezameld bij die adressen en er ook geen kosten voor huishoudelijk afval worden gemaakt.

Benchmark m.b.v. VNG-model

Haarlem presenteert als enige gemeente het VNG-model als kostenonderbouwing in de begroting en jaarrekening. Deze koploperrol heeft als nadeel dat wij niet kunnen putten uit reeds beschikbare informatie. Wij hebben de betreffende gemeenten gevraagd om gegevens aan te leveren voor ons onderzoek conform model VNG. In de tabel VNG model ASH zijn de gegevens verwerkt van 6 vergelijkbare gemeenten (klasse B, 100.000 plus), te weten Leeuwarden, Zwolle, Amersfoort, Tilburg, Zoetermeer en Alkmaar. Het model is op hoofdlijnen gepresenteerd om daarmee een goede vergelijking mogelijk te maken. Op detailniveau wordt het VNG-model door de deelnemende gemeenten divers ingevuld waardoor de vergelijking in detail (op kostensoort en activiteitsniveau) geen bruikbare informatie oplevert voor het onderzoek naar de kostenverschillen. Op hoofdlijnen is de informatie wel goed bruikbaar. Na de analyse op hoofdlijnen worden de NVRD benchmarkposten wel gedetailleerd onderzocht en is er een eenduidig ingevuld model beschikbaar per gemeente.

Benchmark Huishoudelijk Afval NVRD

Voor de verschillen op de inzamelings- en verwerking-kosten en een goede koppeling naar oorzaken moet er nog een spade dieper worden gezocht. Gemeenten hanteren namelijk verschillende inzamelmethoden door verschillen in structuur (hoogbouw, historische binnenstad e.d.) en beleidskeuzen (bijv. ondergrondse/bovengrondse inzameling, scheidingsdoelstelling e.d.). Naarmate er binnen een gemeente gekozen wordt voor relatief dure inzamelmiddelen (bijv. ondergrondse containers i.p.v. rolcontainers) dan neemt het kostenniveau voor de inzameling toe. Dat houdt niet in dat er minder efficiënt wordt gewerkt. Een gemeente kan er in slagen een duur inzamelmiddel efficiënter toe te passen dan andere gemeenten. Dit is vast te stellen door de kosten per inzamelmiddel inzichtelijk te maken en te vergelijken. Dit geeft een betere vergelijkingsbasis doordat de financiële effecten van structuur en beleidskeuzen er niet meer inzitten. Bijkomend voordeel is dat er ook meer gemeenten passen in de vergelijkingsbasis inzamelmethodiek. Ook is er een betere aansluiting op de bedrijfsvoering en daarmee op maatregelen die getroffen kunnen worden n.a.v. oordeelsvorming over de cijfers. De gemeente kan sturen op normcijfers die gelden voor de betreffende inzamelmiddelen/producten. Haarlem kan beleidsmatig sturen op keuze voor mix inzamelmiddelen en via de Domein Dienstverleningsovereenkomsten (DDO) op de normbedragen.

Al sinds 1999 faciliteert de NVRD gemeenten en inzamelbedrijven in hun zoektocht naar verbetermogelijkheden voor hun inzamelbeleid en inzamelsystematiek. De

NVRD Benchmark Afvalinzameling stelt gemeenten en inzamelbedrijven in staat hun prestaties te vergelijken met en vervolgens te leren van collega-gemeenten /-inzamelbedrijven. Haarlem neemt sinds 2004 deel aan de benchmark.

De landelijke benchmark 2014 is in november 2015 beschikbaar gekomen. In de benchmark worden gemeenten en inzamelbedrijven vergeleken op een viertal prestatiegebieden: milieu, kosten, dienstverlening en vaardigheden. Voor het onderzoek naar de kosten afvalstoffenheffing zijn met name de resultaten op de onderdelen milieu en kosten interessant. Voor de significante verschillen benoemen wij waar mogelijk de oorzaken en mogelijke maatregelen voor verbetering van de resultaten. Als het niet mogelijk is om oorzaken en maatregelen te benoemen wordt voorgesteld om nader onderzoek te verrichten op die onderdelen en waar mogelijk wordt dat betrokken bij het Strategisch Plan Afvalbeheer (SPA)

Omdat de benchmark NVRD betrekking heeft op de cijfers 2014 en het VNG-model op de begroting 2015 hebben wij in het VNG model de posten benoemd die worden meegenomen in de NVRD benchmark. Daarmee is op hoofdlijnen een doorkijk mogelijk naar de jaren 2015 en 2016. De benchmark NVRD heeft meer deelnemers dan de VNG benchmark (7 inclusief Haarlem). Waar mogelijk laten wij de scores van de 7 VNG deelnemers zien en deze worden vergeleken met het gemiddelde van alle klasse B deelnemers (23 reinigingsdiensten).

Bijdragen aan het onderzoek

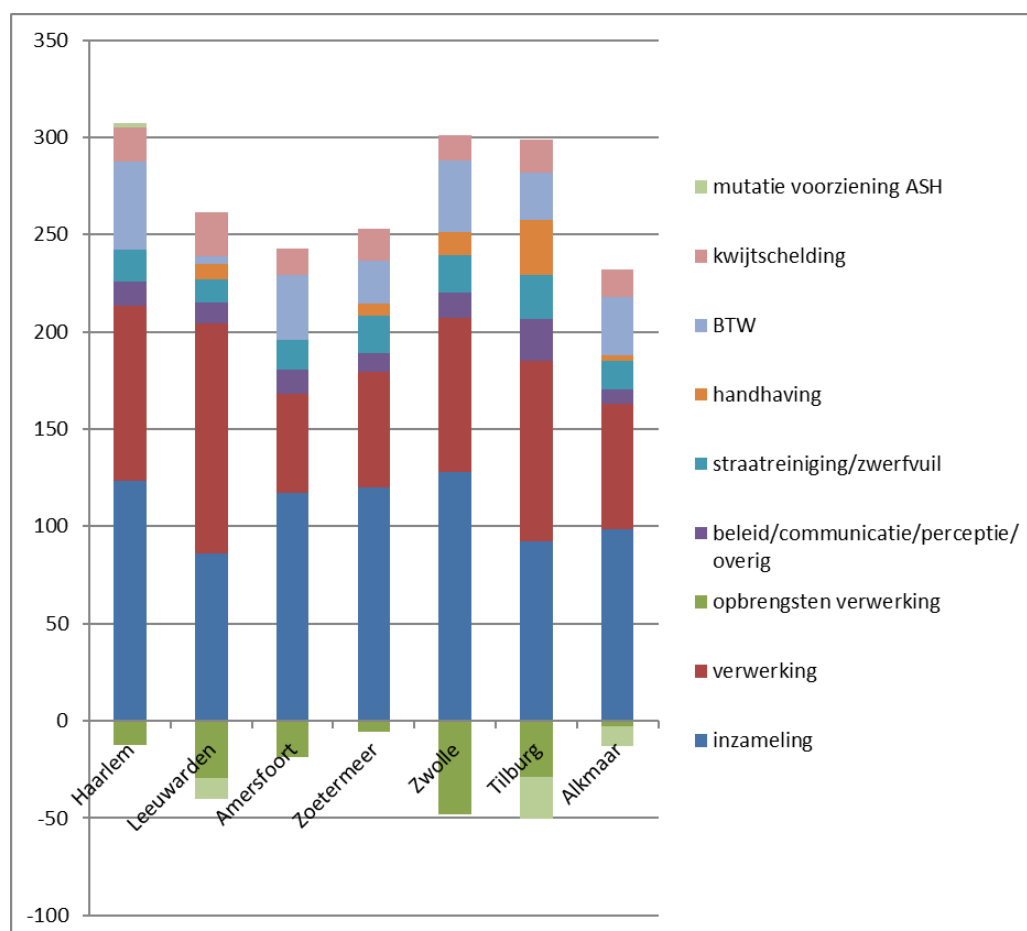
Wij willen de deelnemende gemeenten Leeuwarden, Zwolle, Amersfoort, Tilburg, Zoetermeer en Alkmaar en de NV Spaarnelanden bedanken voor hun bijdragen aan de benchmark en het beantwoorden aanvullende vragen.

UITWERKING ONDERZOEKSOPDRACHT 1

Geef inzicht in de kostenverschillen huisvuilinzameling en verwerking t.o.v. vergelijkbare gemeenten en benoem de oorzaken van deze verschillen

Uitkomst benchmark VNG model met vergelijkbare gemeenten

Tabel: kosten afvalstoffenheffing per huishouden begroting 2015

In de bovenstaande tabel zijn de resultaten van de deelnemende gemeenten gepresenteerd. In het onderzoek brengen wij de verschillen tussen Haarlem en de gemiddelde kosten van de referentiegemeenten in beeld en onderzoeken wij de significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde.

Van de deelnemende gemeenten heeft Haarlem het hoogste kostenniveau per huishouden. Zwolle en Tilburg zijn vergelijkbaar, maar zij realiseren meer verwerkingsopbrengsten.

Inzameling en verwerking zijn de grootste kostencomponenten. Handhavingskosten worden niet in alle gemeenten toegerekend aan de afvalstoffenheffing. BTW staat in verhouding met het kostenniveau omdat inzameling en verwerking wordt uitbesteed bij deelnemende gemeenten. Uitzondering is Leeuwarden omdat zij alleen de BTW van een gemeentelijke herindeling toerekenen

VNG Benchmark	Haarlem PB2015 (* €1.000)	kosten per huishouden	referentie	verschil
<i>NVRD benchmark posten</i>				
inzameling	8.759	123,4	106,9	16,5
verwerking	6.405	90,2	77,4	12,8
opbrengsten verwerking	-868	-12,2	-22,1	9,9
beleid	319	4,5	4,3	0,2
communicatie	28	0,4	0,7	-0,3
perceptiekosten	316	4,4	3,5	1,0
overige kosten	192	2,7	4,2	-1,5
<i>Overige posten</i>				
straatreiniging/zwerfvuil	1.191	16,8	17,0	-0,3
handhaving	0	0,0	9,5	-9,5
BTW	3.208	45,2	25,1	20,1
kwijtschelding	1.223	17,2	16,1	1,1
mutatie voorziening ASH	172	2,4	-7,2	9,7
Totaal kosten	20.945	295,0	235,5	59,5
aantal huishoudens	71.000		60.643	

Inzicht kostenverschillen huisvuilinzameling en verwerking

Significante afwijkingen t.o.v. de benchmark betreffen de toegerekende kosten voor inzameling, verwerking, handhaving en BTW en de opbrengsten verwerking. De afwijking op de mutatie voorziening ASH hangt samen met de keuze voor kostendekkendheid en hier worden jaarlijkse verschillen in kostendekkendheid (kosten/opbrengsten) geëgaliseerd. Dit verschil wordt betrokken bij de uitwerking van onderzoeksopdracht 2, de gehanteerde percentages kostendekkendheid.

Kosten afwijking inzameling

Voor de hogere inzaamel kosten per huishouden maken wij een verdiepingsslag met de NVRD-benchmark. Samengevat worden de hogere inzaemellasten voor een belangrijk deel veroorzaakt door een beleidskeuze voor 100% ondergrondse inzameling.

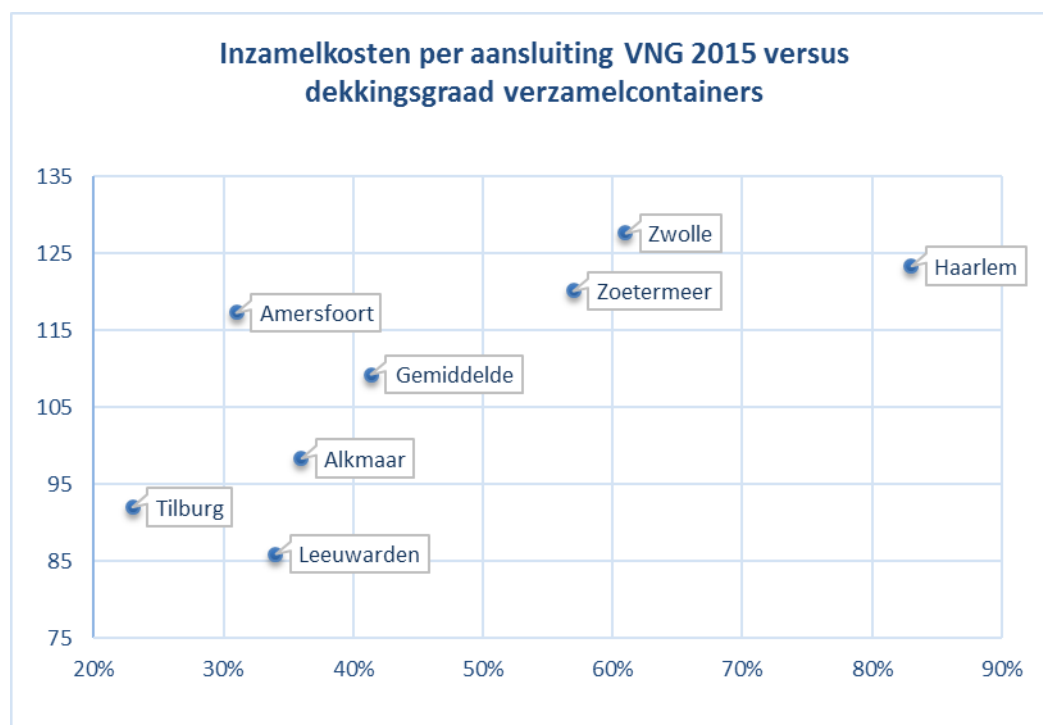
In 2004 heeft Haarlem o.b.v. de “Proef met ondergrondse inzameling, evaluatie en vervolg” gekozen voor stadsbrede uitbreiding van ondergrondse inzameling daar waar mogelijk (REI/2004/657). Belangrijke argumenten voor deze keuze waren het verbeteren van de arbeidsomstandigheden, verfraaiing van de buitenruimte, minder zwerfvuil en de acceptatie door de inwoners. Ook werd het nieuwe inzaemelsysteem niet duurder dan het oude inzaemelingssysteem. Financieel is becijferd dat het nieuwe inzaemelsysteem met ondergrondse containers circa € 0,1 mln. goedkoper was dan de kosten voor inzameling in 2003. Er is destijds geen vergelijking gemaakt met alternatieve systemen en andere gemeenten.

In de NVRD benchmark worden wel kosten vergelijkingen gemaakt met alternatieve systemen en andere gemeenten. Voor 2014 laat dit voor gemeenten met een vergelijkbare hoogbouw klasse (B) het volgende beeld zien:

Directe kosten inzameling fijn restafval per inzamelmiddel	Kosten per huishouden
bron NVRD 2014, klasse B	
Minicontainer zijbelading	€ 28
Minicontainer achterbelading	€ 31
Zak	€ 41
Duo container	€ 23
Bovengrondse verzamelcontainer	€ 40
Ondergrondse verzamelcontainer	€ 53

Uit de NVRD benchmark 2014 blijkt dat de gemiddelde directe kosten per huishouden voor de ondergrondse verzamelcontainer € 53 bedragen, terwijl minicontainers tussen € 28 en de € 31 per huishouden liggen. Op basis van een kosten efficiënte afweging zouden minicontainers, tenzij dat niet mogelijk is zoals bij hoogbouw leiden tot lagere lasten.

Als wij voor de deelnemende gemeenten in onze benchmark het kostenniveau van de inzameling vergelijken met de toepassing van ondergrondse containers ontstaat het volgende beeld. Hierbij wordt de dekkingsgraad ondergrondse containers (percentage van de huishoudens dat restafval aanbiedt in een verzamelcontainer) vergeleken met de inzamelkosten per huishouden. Bij een bovengemiddelde dekkingsgraad van ondergrondse containers zijn de inzamelkosten van de betreffende gemeenten (Zoetermeer, Zwolle en Haarlem) ook bovengemiddeld.

De gemaakte keuze van Haarlem voor ondergrondse inzameling kan niet zonder meer worden gewijzigd omdat Haarlem in de afgelopen jaren forse investeringen

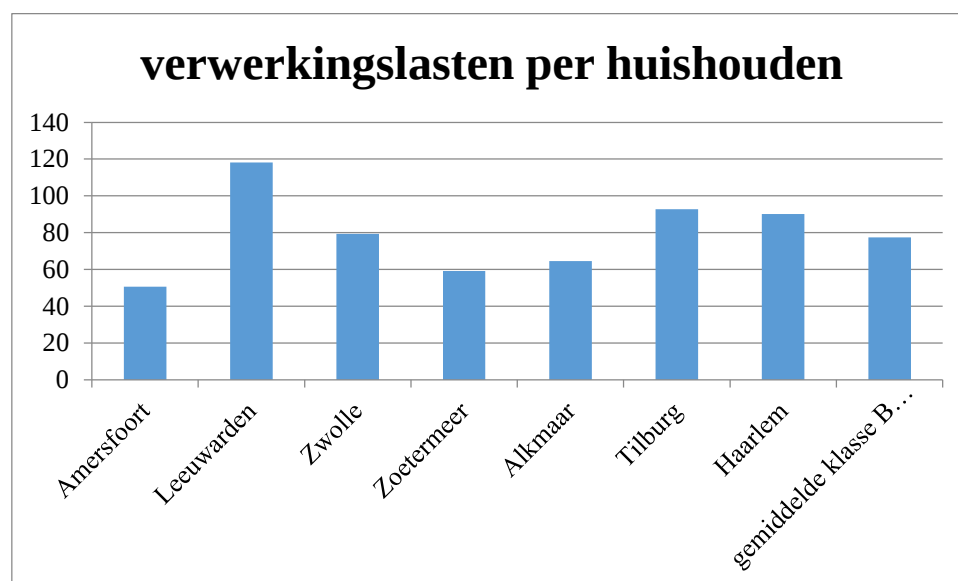
heeft gepleegd. Overgaan op minicontainers in wijken waar al ondergrondse systemen zijn leidt tot dubbele kosten en kapitaalvernietiging. Optimalisatie van het ondergrondse inzamelsysteem is een betere strategie. Doelstelling voor Haarlem is dan het ondergrondse inzamelsysteem zo efficiënt en effectief mogelijk inzetten en qua inzaamkosten ondergronds per huishouden ruim onder het benchmarkgemiddelde van € 53 te scoren. Op basis van de benchmarkgegevens 2014 bedragen de kosten in Haarlem circa € 52 per huishouden.

Belangrijke kostencomponent bij de ondergrondse inzameling is de kapitaallast van de investering. In de gemeente Alkmaar en Amersfoort zijn de investeringen in de inzaamelmiddelen volledig afgeschreven of eenmalig uit een reserve gedekt. Voor Haarlem is bij de investeringen in de ondergrondse inzaamelmiddelen destijds (in 2004) uitgegaan van een bedrijfseconomische levensduur van 10 jaar (jaarlijkse kapitaallast € 1,7 mln., € 24 per huishouden). De verwachte technische levensduur van de containers was destijds 15 jaar. Wellicht dat op basis van de huidige ervaringen met de ondergrondse containers de bedrijfseconomische levensduur en daarmee het tempo van de vervangingsinvesteringen aangepast kan worden. Met het verlengen van de levensduur en het verlagen van het vervangingstempo van de inzaamelmiddelen ontstaat er wel een opwaartse druk op de onderhoudskosten. Voor een goede afweging dienen beide kostencomponenten in onderlinge samenhang bekeken te worden. Ook is het raadzaam om uit te gaan van de componentenbenadering. Het ondergrondse inzamelsysteem bestaat namelijk uit 3 componenten die alle drie een andere levensduur kennen namelijk de betonnen bak, de metalen container en de klepconstructie inclusief software. Nader onderzoek moet uitwijzen of op grond van de ervaringen sinds 2004 met het ondergrondse inzamelsysteem het vervangingstempo van de inzaamelmiddelen kan wijzigen en welke budgettaire consequenties voor de inzaamellasten per huishouden dat heeft.

Verwerkingslasten

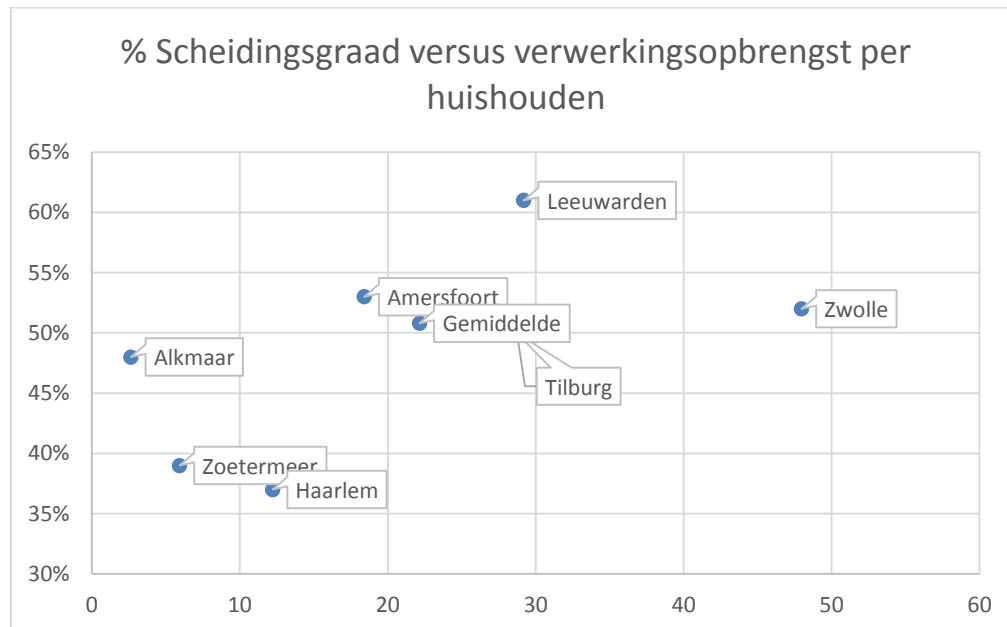
Verwerkingslasten zijn in Haarlem per huishouden € 12,80 hoger dan de benchmark. Onder verwerkingslasten vallen de verwerkingstarieven van de verwerker en de overslag en transport naar de verwerker. In 2015 moet aanvullend afvalstoffenbelasting worden betaald en deze kosten zijn ook onder de verwerkingskosten opgenomen. Onze afvalverwerkingstarieven 2015 van het AEB (€ 66,28 per ton restfractie excl. afvalstoffenbelasting) zijn lager dan de verwerkingstarieven van Zwolle (€ 117,72), Leeuwarden (€ 80), Alkmaar (€ 96,42) en Tilburg (€ 145,70). Amersfoort (€65,33 restfractie) en Zoetermeer (€ 69,80) betalen vergelijkbare tarieven als Haarlem. Er is echter uit het oogpunt van voorzichtigheid in 2015 uitgegaan van het oude tarief van € 80, in verband met de Atterro-claim. Daarnaast zijn er in Haarlem de kosten van overslag en transport (VOST, € 2,2 mln. circa € 31 per huishouden) naar het AEB. Ook zijn in Haarlem de opbrengsten uit textiel toebedeeld aan NV Paswerk (€ 0,3 mln.) en worden deze opbrengsten niet verrekend met de verwerkingskosten van Spaarnelanden. De netto verwerkingslasten van Spaarnelanden worden hierdoor verhoogd.

Door aanpassingen van het overslag en transport in 2015 (van spoorvervoer naar asvervoer) is de verwachting dat deze kosten substantieel kunnen dalen. Ook zijn door de gewonnen rechtzaak tegen Atterro de verwerkingstarieven op het lagere niveau gebracht. Daarmee is een besparing gerealiseerd van circa € 9,60 per huishouden. Tezamen met de aanpassingen voor het overslag en transport verwachten wij de kosten onder het benchmark gemiddelde te kunnen brengen.

Opbrengsten verwerking

De opbrengsten afvalverwerking zijn t.o.v. de benchmark € 10 per aansluiting lager. Die lagere opbrengsten zijn ook voor een deel terug te voeren op de gekozen inzamelsystematiek. De bereikte scheidingsgraad in het fijn huishoudelijk afval is bij ondergrondse inzamelsystemen lager dan bij minicontainers. Voor Haarlem ligt de gerealiseerde scheidingsgraad in 2014 18% onder het benchmark gemiddelde. Naarmate de scheidingsgraad toeneemt nemen ook de vergoedingen voor die gescheiden afvalstromen toe en kan er ook een besparing worden gerealiseerd op de verwerkingslasten (minder afvalaanbod dat wordt verbrand bij het AEB).

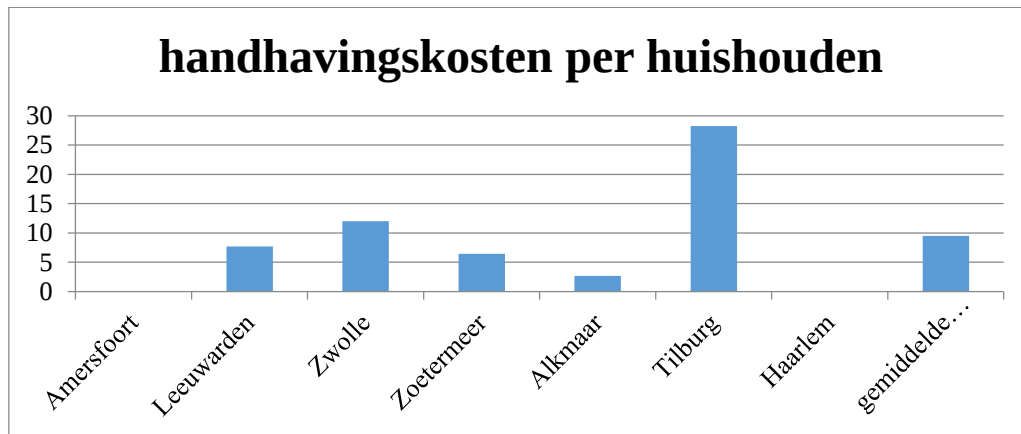

De gemeente Leeuwarden realiseert o.a. door middel van nascheiding bij de afvalverwerker een veel hoger scheidingspercentage, maar de verwerkingopbrengsten uit nascheiding zijn lager dan de verwerkingsopbrengsten uit bronscheiding. De kwaliteit van de gescheiden fractie bij nascheiding is namelijk lager dan bij bronscheiding. Zwolle investeert met hun omgekeerd inzamelsysteem relatief veel in bronscheiding en die teruggewonnen fractie levert dan ook meer verwerkingsopbrengsten op.

Bij nascheiding is de investering in inzamelmiddelen wel lager dan bij bronscheiding. Leeuwarden heeft per huishouden dan ook substantieel lagere inzamelkosten.

Kosten Handhaving

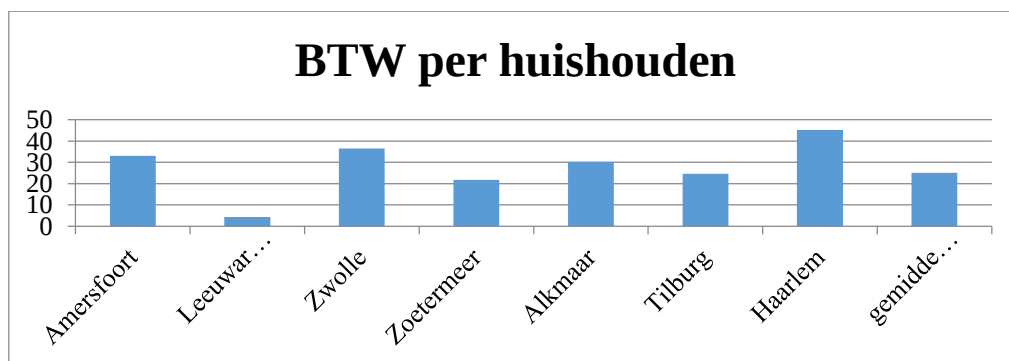
In Haarlem worden geen handhavingskosten toegerekend aan de afvalstoffenheffing. De potentieel toe te rekenen kosten voor handhaving in Haarlem worden geschat op € 125.000. Hierbij geldt wel dat de toe te rekenen kosten voor de handhaving afhankelijk is van het niveau van de handhavingsbeleid. In de berekende handhavingsinzet van Haarlem is uitgegaan van reactieve handhaving (optreden tegen foutief aangeboden afval), circa € 2 per huishouden. Daarmee blijft Haarlem nog ruim onder het benchmark gemiddelde van € 11. Benchmark gemiddelde wordt wel sterk beïnvloed door de gemeente Tilburg (€ 28 per huishouden). De overige gemeenten variëren tussen de € 0 en € 12 (gemiddelde € 6 per huishouden)

Kosten BTW

De kosten voor BTW worden in Haarlem volledig toegerekend aan de heffing (€ 45 per huishouden). BTW staat in verhouding met het kostenniveau omdat inzameling en verwerking wordt uitbesteed bij deelnemende gemeenten. Omdat het kosten niveau in de andere gemeenten lager is wordt er minder BTW toegerekend in die gemeenten. Het gemiddelde wordt overigens sterk beïnvloed door de gemeente Leeuwarden (€ 4 per huishouden) . De gemeente Leeuwarden rekent geen BTW toe aan de afvalstoffenheffing. Het kleine toegerekende deel is afkomstig uit de gemeentelijke herindeling met de gemeente Boarnsterhim.

De overige gemeenten rekenen wel volledig de BTW toe en variëren tussen de € 22 en € 37 (gemiddelde € 29 per huishouden).

UITWERKING ONDERZOEKSOPDRACHT 2

Geef inzicht in de gehanteerde percentages kostendekkendheid

VNG Benchmark	Haarlem (* € 1.000)	€ p. huish.	referentie	verschil
Kosten excl. voorziening ASH	20.773	292,6	242,7	49,9
mutatie voorziening ASH	172	2,4	-7,2	9,7
Totaal kosten	20.945	295,0	235,5	59,5
Totaal opbrengsten	-20.597	-290,1	-229,7	-60,4
% kostendekkendheid	98%	98,3%	97,5%	0,8%

De afwijking op de mutatie voorziening ASH hangt samen met de keuze voor kostendekkendheid en hier worden jaarlijkse verschillen in kostendekkendheid (kosten/opbrengsten) geëgaliseerd. Voor de gemeente Haarlem was een toevoeging aan de voorziening noodzakelijk om het negatieve resultaat uit de Jaarrekening 2014 te compenseren. Met het wegvallen van de voorziening inzake de Attero-claim is deze toevoeging voor 2015 niet meer noodzakelijk. De kostendekkendheid voor Haarlem en de benchmarkgemeenten is vrijwel 100%. Via een onttrekking aan deze in het verleden opgebouwde voorziening afvalstoffenheffing realiseren de overige gemeenten een lager tarief per huishouden (€ 9,70). Haarlem kan in de komende jaren de resterende voorziening egalisatiefonds afvalstoffenheffing (€ 1,9 mln.) op een vergelijkbare manier via tariefverlaging teruggeven aan de huishoudens.

De hogere afvalstoffenheffing in Haarlem wordt dus voornamelijk veroorzaakt door kostenverschillen en voor een deel door het inzetten van egalisatie voorziening afvalstoffenheffing in de andere gemeenten.

UITWERKING ONDERZOEKSOPDRACHT 3

Geef inzicht in en beoordeel de bestaande verdeling van de kosten aan eenpersoons en meerpersoonshuishouden.

Voor de verdeling van de kosten over één- en meerpersoonshuishoudens wordt in Haarlem de verhouding 60% 100% toegepast. Éénpersoonshuishoudens betalen minder heffing omdat zij gemiddeld genomen minder afval produceren dan meerpersoonshuishoudens en daarmee dan ook minder verwerkingskosten en transportkosten voor het ingezamelde afval veroorzaken. De overige kostencomponenten van de afvalstoffenheffing hangen niet of nauwelijks samen met de hoeveelheid afval. Voor de kosten van de geplaatste inzamelsystemen (inzamelmiddelen maken onderdeel uit van de inzaamkosten) is bijvoorbeeld rekening gehouden met de loopafstanden naar de container en niet met de samenstelling van de aangesloten huishoudens op die containers. Ook voor de kostenposten straatreiniging, beleid, communicatie, perceptiekosten en kwijschelding ontbreekt een relatie tussen de grootte van het huishouden en de kosten.

Wel wordt bij de inzaamfrequentie van ondergrondse containers rekening gehouden met de vullingsgraad van de ondergrondse containers. Éénpersoonshoudens dragen gemiddeld genomen bij minder bij aan de vullingsgraad en verlagen daarmee de inzaamfrequentie. Bij de onderstaande berekening wordt er van uitgegaan dat de verwerkingskosten en de ingezette kosten voor ledigen van ondergrondse containers (wagenpark en personeel) afhankelijk zijn van de aangeboden hoeveelheid afval en daarmee afhankelijk zijn van de grootte van het huishouden.

Om te bepalen welke kosten worden veroorzaakt door de één- en meerpersoonshuishoudens wordt verdeeld op basis van de gemiddelde grootte van het voor de afvalstoffenheffing aangesloten en aangeslagen huishouden de afval afhankelijke kosten inclusief de BTW. De overige kosten worden op basis van het aantal huishoudens verdeeld.

Belastingvoorstellen 2016	aantal huish.	wegings factor	aantal ASH inwoners	afval afhank. kn. incl. BTW	overige kosten	totale kosten	gewogen tarief		tarief 2016	
eenpersoonshuishoudens	27.400	1,00	27.400	1.821.507	4.105.143	5.926.651	216	66%	203	60%
meerpersoonshuishoudens	43.850	2,70	118.430	7.873.025	6.569.728	14.442.752	329	100%	337	100%
totaal	71.250		145.830	9.694.532	10.674.871	20.369.403				

Op basis van deze berekening zou op basis van de cijfers van 2016 de kostenverdeling aangepast moeten worden. Door de lagere verwerkingstarieven die in 2016 in de begroting zijn verwerkt zou een verdeling 66% versus 100% meer in lijn zijn met de door de respectievelijk één- en meerpersoonshuishoudens veroorzaakte kosten. Indien de nieuwe verdeelsystematiek zou worden toegepast op de gegevens van 2016 dan zou het tarief dalen van de meerpersoonshuishoudens met € 8 en het éénpersoonstarief zou stijgen met € 13. De nieuwe verdeelsystematiek kan als voorstel worden meegenomen bij de Kadernota 2016 en wordt na vaststelling verwerkt in de Programmabegroting 2017 en de Haarlemse Belastingvoorstellen 2017.

Het is overigens niet aan te bevelen jaarlijks de kostenverdeling tussen één- en meerpersoonshuishoudens bij te stellen. Voor de nu gepresenteerde kostenverdeling hebben wij ons gebaseerd op de gedetailleerde NVRD opgave 2014 voor het bepalen van de afvalafhankelijke kostenposten 2015 en 2016, maar deze zijn voor de begroting- en belastingvoorstellen niet tijdig beschikbaar. Ook is de voorspelbaarheid van de tariefontwikkeling niet gebaad bij een jaarlijkse herijking van de kostenverdeling. Uitgaande van een stabiel inzamelings- en verwerkingssysteem en stabiele verwerkingstarieven is een jaarlijks herijking ook niet nodig. Elke vier jaar de kostenverdeling actualiseren en/of voorafgaand aan een significante aanpassing van het inzamelings- en verwerkingssysteem en verwerkingstarieven is dan voldoende.

ASH 2015	bench	Tilburg		Amersfoort		Leeuwarden		Zwolle		Alkmaar		Zoetermeer	
eenpersoonshuishoudens	80%	252,95	100%	193,80	81%	168,35	67%	215,38	80%	149,92	62%	222,20	88%
meerpersoonshuishoudens	100%	252,95	100%	240,00	100%	252,53	100%	269,23	100%	242,26	100%	251,50	100%

In vergelijking met de deelnemende gemeenten aan de benchmark is de kostentoerekening aan éénpersoonshuishoudens in de gemeente Haarlem ook na aanpassing naar 66% lager dan het gemiddelde van de benchmark (80%). Met de huidige 60% is Haarlem voor éénpersoonshuishoudens het laagste uit de benchmark.

In het Coelo-rapport over de woonlasten worden alleen de tarieven voor meerpersoonshuishoudens betrokken. De huidige relatief hoge kostenbelasting voor meerpersoonshuishoudens zorgt dus deels voor een hogere ranking op de woonlasten ranglijst van Coelo. De voorgestelde aanpassing van de kostenverdeling corrigeert deels dit effect op de Coelo ranking voor 2017 en de daaropvolgende jaren.

UITWERKING ONDERZOEKSOPDRACHT 4.

Geef inzicht in de mate van afvalscheiding t.o.v. vergelijkbare gemeenten en benoem de oorzaken van deze verschillen.

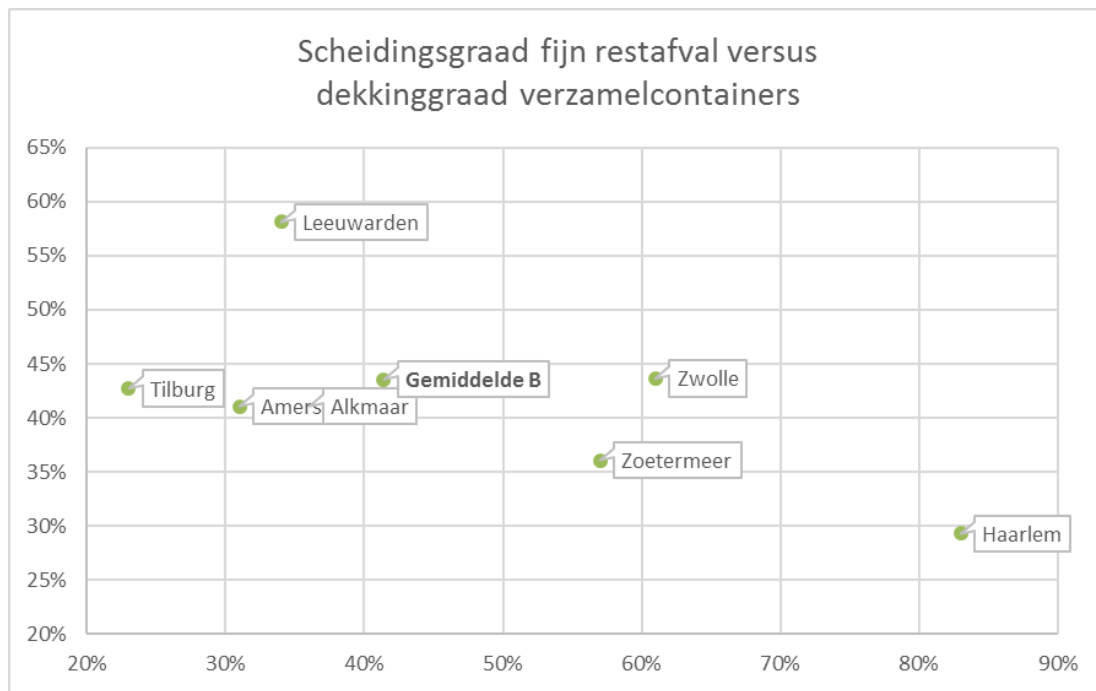
Resultaten afvalscheiding NVRD benchmark 2014

Afvalscheidingsresultaten (in kg per inw. en %)

Huishoudelijk afval totaal	Haarlem 2014	Benchmark KLASSE B	Haarlem t.o.v. KLASSE B
Hoeveelheid restafval totaal	280	216	
Afvalscheiding% totaal	37%	55%	
Fijn huishoudelijk afval			
Hoeveelheid fijn restafval	259	194	
Afvalscheiding% fijn huishoudelijk afval	29%	48%	
Groente-, fruit- en tuinafval	36	76	
Oud papier en karton	36	55	
Kunststof verpakkingen	3,3	9,8	
Glas verpakkingen	21,2	20,6	
Textiel	3,1	4,2	
Klein chemisch afval	1,0	1,2	
Metalen verpakkingen	6,6	6,0	
Drankenkartons	-	2,3	
Blad	-	8,3	
Luiers	-	1,5	
Grof huishoudelijk afval			
Hoeveelheid grof restafval	21	23	
Afvalscheiding% grof huishoudelijk afval	72%	78%	
Grof tuinafval	3,2	16,9	
Bruikbaar huisraad	0,1	4,1	
Metalen	2,4	3,8	
Elektr(on)ische apparaten	3,0	4,7	
Hout	9,9	21,8	
Puin	11,9	21,0	
Overig gescheiden GHA	25,3	17,3	

In 2014 realiseert Haarlem lagere scheidingsresultaten (18 % lager) dan de benchmark. Lagere scheidingsresultaten op het huishoudelijk afval hebben voornamelijk (voor 80%) betrekking op de afvalstromen GFT, papier, kunststof en grof tuinafval. Dit leidt tot een hoger aanbod te verwerken restafval voor het AEB en bijbehorende kosten. Een lagere scheidingsgraad levert ook minder opbrengsten en vergoedingen op.

Door het onbeperkte aanbod van restfractie in de verzamelcontainers en de relatief geringe afstand tot die containers worden huishoudens niet gestimuleerd hun afval aan de bron te scheiden. Bij minicontainers is het wekelijkse of tweewekelijkse aanbod beperkt door de omvang van de container. Voor GFT is bronscheiding in veel wijken ook niet mogelijk. Slechts 22.000 huishoudens van de 71.000 zijn aangesloten op GFT inzameling via minicontainers. In Haarlem zijn er circa 40.000 huishoudens in de laagbouw waarvan er circa 30.000 geschikt zijn voor GFT-containers. In 2016 wordt voorzien in een verdere uitrol van de minicontainers.

Er is nader onderzoek nodig om te beoordelen in hoeverre het gekozen ondergrondse afvalinzamelingssysteem mogelijkheden biedt om een hoger scheidingspercentage te realiseren.

De gemeente Zwolle heeft ook een relatief hogere dekkinggraad verzamelcontainers (61% dekking met 30% hoogbouw), maar realiseert een hogere scheidingsgraad en bijbehorende hogere opbrengsten verwerking. Wel zijn de inzamelkosten van Zwolle hoger dan die van Haarlem.

In tegenstelling tot Haarlem heeft de gemeente Zwolle sinds 2012 het zogenaamd omgekeerd inzamelen ingevoerd. Dit houdt in dat de bewoners van laagbouwwooningen in het verstedelijkt gebied thuis de beschikking hebben over drie minicontainers voor de gescheiden fracties. Restafval moeten zij wegbrengen naar ondergrondse verzamelcontainers in de buurt. Dit verklaart de hoge dekkinggraad aan ondergrondse verzamelcontainers maar er zijn in Zwolle meer huishoudens aangesloten per ondergrondse container. Eind 1e kwartaal 2016 verwacht Zwolle dat alle laagbouwwooningen over zijn op omgekeerd inzamelen dus de dekkinggraad stijgt nog door t/m 2016. Bij het uitrollen van het omgekeerd inzamelen in de hele stad is uitgegaan van 100 aansluitingen per ondergrondse container (Haarlem circa 48 aansluitingen) waarbij gezocht is naar logische locaties. Zoals bijvoorbeeld bij de uitgang van een wijk of buurt. Dan ontstaan veel grotere brengafstanden tot wel 350 meter (Haarlem maximaal 125 meter). Daarmee wordt wegbrengen van restfractie minder aantrekkelijk en wordt daarmee bronscheiding extra gestimuleerd.

Onderzoek van Gradus en Dijkgraaf² over de periode 1998 – 2012 laat zien dat bij gemeenten een verhoging van de frequentie van het ophalen van gescheiden afval en het verlagen van de frequentie op restafval (omgekeerd inzamelen) het scheidingspercentage nauwelijks wordt beïnvloed. Financiële instrumenten zoals een zak voor restafval met een prijskaartje (gemeente Maastricht) zijn effectiever om het scheidingspercentage te verhogen. In de NVRD benchmark realiseert Maastricht inderdaad een significant hogere scheidingsgraad van 67% op het fijn restafval, maar de resultaten van Zwolle t.o.v. Haarlem laten zien dat in 2014 het scheidingspercentage significant verbeterd bij de omgekeerde inzamelmethodiek. Middels nascheiding bij de verwerker (gemeente Leeuwarden, Omrin) zijn ook hogere scheidingsresultaten te realiseren.

Haarlem zet vanaf 2015 middels het project Duurzaam Afvalbeheer (DAB) in op extra scheiding aan de bron om daarmee de verwerkingslasten te verlagen en hogere verwerkingsopbrengsten te realiseren. Indien dit nog onvoldoende resultaten oplevert dan kan nascheiding van het ingezamelde restafval de scheidingsresultaten verder verhogen. Nascheiding kan plaatsvinden bij de inzamelaar (NV Spaarnelanden) of de bij de verwerker (Afval Energiebedrijf Amsterdam, AEB).

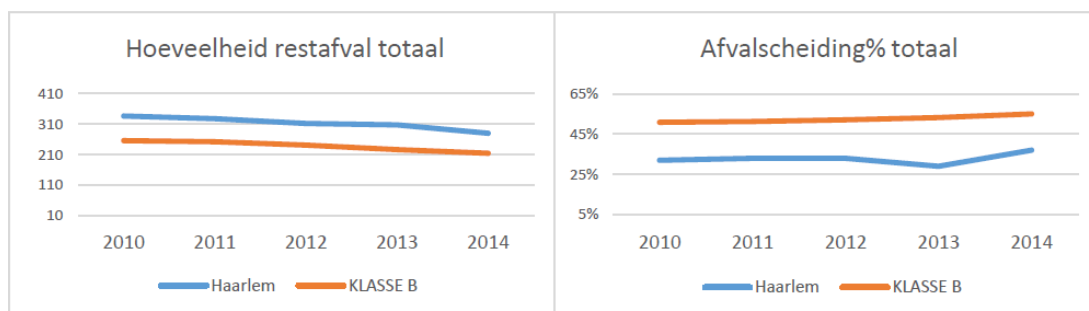
Nascheiding bij NV Spaarnelanden vindt al op kleine schaal plaats op het overslagstation en wellicht kan dat worden uitgebreid. Daarnaast ontwikkelt het AEB op dit moment een voorstel om circa 20% netto nascheiding te realiseren. Aan die extra nascheidingsimpuls zijn wel kosten verbonden, maar dit geldt ook voor het stimuleren van extra scheiding aan de bron (DAB). De duurzaamheidswinst en besparingen in de afvalverwerkingskosten en hogere verwerkingsopbrengsten moeten dan worden afgewogen tegen de extra kosten van bron- en nascheiding. Die afwegingen vormen onderdeel van het Strategisch Afvalplan (SPA) dat voorafgaand aan de Kadernota 2016 verschijnt en de resultaten uit het onderzoek afvalstoffenheffing vormen mede input van dit plan.

² Dijkgraaf, E & Gradus, R.H.JM. (2014) *Efficiency Effects of Unit-bases Pricing Systems and Institutional Choices of Waste Collection*

Trend ontwikkeling vuilaanbod 2010-2014

Trend (in kg per inw. en %)

Haarlem	2010	2011	2012	2013	2014	Momentum
Hoeveelheid restafval totaal	337	328	312	308	280	↓
Afvalscheiding%	32%	33%	33%	29%	37%	↑
Groente-, fruit- en tuinafval	39	39	39	36	36	↓
Oud papier en karton	47	44	39	37	36	↓
Kunststof verpakkingsafval	1,6	2,4	3,0	3,0	3,3	↑
Glas	24	24	24	21	21	↓
Textiel	3,7	3,7	2,8	3,0	3,1	↓
Klein chemisch afval	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	↓
Gescheiden grof afval	44	46	48	27	56	↑
Fijn restafval	293	288	273	265	259	↓
Grof restafval	43	40	39	43	21	↓

De trend van de afgelopen jaren laat zien dat de hoeveelheid restafval daalt en de afvalscheiding stijgt. De kloof tussen benchmark gemeenten en Haarlem wordt echter niet kleiner.

SAMENVATTING

Onderzoeksopdrachten

1. Geef inzicht in de kostenverschillen huisvuilinzameling en verwerking t.o.v. vergelijkbare gemeenten en benoem de oorzaken van deze verschillen
2. Geef inzicht in de gehanteerde percentages kostendekkendheid (Haarlem 100%)
3. Geef inzicht in en beoordeel de bestaande verdeling van de kosten aan eenpersoons en meerpersoonshuishouden.
4. Geef inzicht in de mate van afvalscheiding t.o.v. vergelijkbare gemeenten en benoem de oorzaken van deze verschillen.
5. Benoem maatregelen die de hoogte van de afvalstoffenheffing kunnen beperken

Conclusies

1. Tabel kostenverschillen

Kosten ASH	Haarlem	referentie	verschil
inzameling	123,4	106,9	16,5
verwerking	90,2	77,4	12,8
opbrengsten verwerking	-12,2	-22,1	9,9
beleid/communicatie/perceptie/c	12,0	12,7	-0,6
straatreiniging/zwerfvuil	16,8	17,0	-0,3
handhaving	-	9,5	-9,5
BTW	45,2	25,1	20,1
kwijtschelding	17,2	16,1	1,1
mutatie voorziening ASH	2,4	-7,2	9,7
Totaal kosten	295,0	235,5	59,5

1. Haarlem heeft significant hogere inzamellasten per huishouden (€ 16,50). Deze hogere inzamellasten worden met name veroorzaakt door de keuzen met betrekking tot ondergrondse inzameling.
De verwerkingslasten zijn in Haarlem per huishouden € 12,80 hoger dan de benchmark. Dit wordt veroorzaakt door het verwerkingstarief, de hoge kosten voor overslag en transport naar de afvalverwerker (het Afval energiebedrijf Amsterdam) en textielopbrengsten die vanaf 2015 niet ten goede komen van de afvalstoffenheffing.
Vanwege een juridisch geschil is de verlaging van het verwerkingstarief (€ 10 per huishouden) in 2015 niet doorgevoerd. Inmiddels is bekend dat het juridische geschil is opgelost en dat m.i.v. 2016 de verlaging wel is doorgevoerd.
Daarnaast is het verwerkingstarief exclusief de kosten van overslag en transport (€ 2,2 mln. is circa € 31 per huishouden) naar de afvalverwerker. Op die kosten wordt een besparing gerealiseerd die niet in het tarief is verwerkt.

Ook zijn in Haarlem de opbrengsten uit textiel toebedeeld aan NV Paswerk (€ 0,3 mln.) en worden deze opbrengsten niet verrekend met de verwerkingskosten van Spaarnelanden. De (netto) verwerkingslasten van Spaarnelanden worden hierdoor verhoogd.

Door de lage scheidingsgraad zijn de opbrengsten € 9,90 per huishouden lager dan vergelijkbare gemeenten.

Haarlem kiest er voor de BTW volledig mee te nemen in de berekening van de afvalstoffenheffing. Het hogere kostenniveau plus de gemaakte keuze zorgt voor een relatief hoge BTW doorbelasting (€ 20,10 hoger dan gemiddeld).

Haarlem kiest er voor geen handhavingskosten toe te rekenen. Vijf gemeenten uit de benchmark rekenen wel handhavingskosten toe. Ten opzichte van de benchmark is Haarlem daardoor € 9,50 per huishouden goedkoper.

2. Haarlem hanteert net als de andere gemeenten uit de VNG benchmark een kostendeckendheid van 100%. Via een onttrekking aan deze in het verleden opgebouwde voorziening afvalstoffenheffing realiseren de overige gemeenten een lager tarief per huishouden (€ 9,70). Haarlem kan in de komende jaren de resterende voorziening afvalstoffenheffing (€ 1,9 mln.) op een vergelijkbare manier via tariefverlaging teruggeven aan de huishoudens.
3. Op basis van de kosten die zijn gerelateerd aan de grootte van het huishouden (meer afval, meer kosten) is het reëel op basis van de begroting 2016 een kostenverdeling te maken over één- en meerpersoonshuishoudens van 66% (€ 216) versus 100% (€ 329). In 2016 is het tarief van éénpersoonshuishoudens (€ 203) 60% van het tarief van meerpersoonshuishoudens (€ 337). Geadviseerd wordt voor de komende vier jaar bij de tariefbepaling uit te gaan van 66% versus 100%. Dit leidt tot een stijging van het tarief éénpersoonshuishoudens en een daling van het meerpersoonstarief. Op basis van de begroting 2016 zou het tarief voor meerpersoonshuishoudens met € 8 dalen en voor éénpersoonshuishoudens met € 13 stijgen.
4. In 2014 scoort Haarlem 18% onder het benchmarkgemiddelde afvalscheiding. Oorzaak van het verschil is gelegen in de methode van ondergrondse inzameling voor restafval. In Haarlem is sprake van relatief korte loopafstanden naar de ondergrondse containers voor restafval. Er is dan minder prikkel voor bronscheiding van glas, plastic papier en kleding, terwijl in de hoogbouw ook minder mogelijkheden zijn voor de opslag van die afvalstromen. Het ingezamelde restafval dat relatief veel herbruikbare grondstoffen bevat wordt vervolgens ook niet nagescheiden.

5. Maatregelen

Op basis van het onderzoeksrapport kunnen de volgende maatregelen worden getroffen om de afvalstoffenheffing 2017 te verlagen:

- Maatregelen die een bestuurlijk besluit vragen
 - Verlaag op basis van reeds gerealiseerde efficiencyvoordelen (goedkoper transport naar AEB) het kostenniveau DDO Afvalinzameling en reiniging.
 - Verlaag in de komende jaren het tarief afvalstoffenheffing door het inzetten van de voorziening egalisatiefonds afvalstoffenheffing.
 - Pas de kostenverdeling over één- en meerpersoonshuishoudens aan conform de kostenverdeling 2016 naar 66%, respectievelijk 100% voor de komende vier jaar. Door de inzet van de voorziening egalisatiefonds afvalstoffenheffing kan een gewenningsperiode voor de éénpersoonshuishoudens worden gerealiseerd (tariefstijging éénpersoonshuishoudens door herverdeling wordt gecompenseerd door middel van inzet voorziening).
- Maatregelen die nader onderzoek of meer tijd vragen
 -

BIJLAGEN

Leeuwarden

VNG Benchmark (klasse B, 100.000 plus) NVRD benchmark posten	Begroot 2015	kosten per huishouden	verschil met HLM
inzameling	4.362	86	-37
verwerking	5.992	118	28
opbrengsten verwerking	-1.481	-29	-17
beleid	459	9	5
communicatie	93	2	1
perceptiekosten	0	0	-4
overige kosten	17	0	-2
<i>Overige posten</i>			
straatreiniging/zwerfvuil	593	12	-5
handhaving	389	8	8
BTW	220	4	-41
kwijtschelding	1.146	23	5
mutatie voorziening			
ASH	-552	-11	-13
Totaal kosten	11.238	221	-74
Totaal opbrengsten	-11.238	-221	
% kostendeckendheid	100%		
aantal huishoudens	50.750		

Amersfoort

VNG Benchmark (klasse B, 100.000 plus)	Begroot 2015	kosten per aansluiting	verschil met HLM
<i>NVRD benchmark posten</i>			
inzameling	7.601	117	-6
verwerking	3.283	51	-40
opbrengsten			
verwerking	-1.193	-18	-6
beleid	545	8	4
communicatie	0	0	0
perceptiekosten	170	3	-2
overige kosten	90	1	-1
<i>Overige posten</i>			
straatreiniging/zwerfvuil	1.000	15	-1
handhaving	0	0	0
BTW	2.144	33	-12
kwijtschelding	900	14	-3
mutatie voorziening			
ASH	0	0	-2
Totaal kosten	14.540	224	-71
Totaal opbrengsten	-14.540	-224	
% kostendekkendheid	100%		
aantal huishoudens	64.789		

Zoetermeer

VNG Benchmark (klasse B, 100.000 plus)	Begroot 2015	kosten per h.h.	verschil met HLM
<i>NVRD benchmark posten</i>			
inzameling	6.469	120	-3
verwerking	3.187	59	-31
opbrengsten verwerking	-319	-6	6
beleid	0	0	-4
communicatie	0	0	0
perceptiekosten	0	0	-4
overige kosten	535	10	7
<i>Overige posten</i>			
straatreiniging/zwerfvuil	1.016	19	2
handhaving	347	6	6
BTW	1.177	22	-23
kwijtschelding	895	17	-1
mutatie voorziening ASH	0	0	-2
Totaal kosten	13.308	247	-48
Totaal opbrengsten	-13.308	-247	
% kostendekkendheid	100%		
aantal huishoudens	53.839		

Zwolle

VNG Benchmark (klasse B, 100.000 plus)	Begroot 2015	kosten per h.h.	verschil met HLM
<i>NVRD benchmark posten</i>			
inzameling	6.854	128	4
verwerking	4.255	79	-11
opbrengsten verwerking	-2.575	-48	-36
Beleid	259	5	0
communicatie	20	0	0
perceptiekosten	429	8	4
overige kosten	0	0	-3
<i>Overige posten</i>			
straatreiniging/zwerfvuil	1.025	19	2
handhaving	645	12	12
BTW	1.964	37	-9
kwijtschelding	706	13	-4
mutatie voorziening ASH	0	0	-2
Totaal kosten	13.583	253	-42
Totaal opbrengsten	-13.583	-253	
% kostendeckendheid	100%		
aantal huishoudens	53.683		

Tilburg

VNG Benchmark (klasse B, 100.000 plus)	Begroot 2015 per h.h.	kosten	verschil met HLM
<i>NVRD benchmark posten</i>			
inzameling	8.467	92	-31
verwerking	8.538	93	3
opbrengsten verwerking	-2.642	-29	-16
Beleid	99	1	-3
communicatie	197	2	2
perceptiekosten	443	5	0
overige kosten	1.249	14	11
<i>Overige posten</i>			
straatreiniging/zwerfvuil	2.084	23	6
handhaving	2.596	28	28
BTW	2.270	25	-21
kwijtschelding	1.541	17	0
mutatie voorziening ASH	-2.017	-22	-24
Totaal kosten	22.825	248	-47
Totaal opbrengsten	-20.815	-226	
% kostendeckendheid	91%		
aantal huishoudens	91.998		

Alkmaar

VNG Benchmark (klasse B, 100.000 plus)	Begroot 2015	kosten per h.h. met HLM	verschil
---	-------------------------	------------------------------------	-----------------

NVRD benchmark posten

inzameling	4.801	98	-25
verwerking	3.147	64	-26
opbrengsten verwerking	-129	-3	10
beleid	115	2	-2
communicatie	3	0	0
perceptiekosten	258	5	1
overige kosten	0	0	-3

Overige posten

straatreiniging/zwerfvuil	709	15	-2
handhaving	130	3	3
BTW	1.473	30	-15
kwijtschelding	675	14	-3
mutatie voorziening ASH	-517	-11	-13

Totaal kosten	10.666	219	-76
----------------------	--------	-----	-----

Totaal opbrengsten	-10.037	-206	
---------------------------	---------	------	--

% kostendekkendheid	94%		
----------------------------	-----	--	--

aantal huishoudens	48.798		
--------------------	--------	--	--